

FOLLO TINGRETT

DOM

Avsagt: 21.01.2013 i Follo tingrett, Ski

Saksnr.: 12-116173TVI-FOLL

Dommer: Tingrettsdommer Kari Willoughby

Saken gjelder: Urettmessig bruk av personbilde - krav om erstatning og oppreisning

---

Anne Bremnes

Advokat Camilla Sophie Vislie
v/advokatfullmektig Pål Grøndalen
Palmer

mot

Event Lofoten AS
Jim Eide

DOM

I Innledning

Saken gjelder krav om erstatning – subsidiært vederlag - og oppreisning etter bruk av bilde uten samtykke fra den avbildede, jf. åndsverkloven § 45 c jf. § 55.

II Sakens faktiske bakgrunn

Saksøkeren Anne Bremnes er tekstforfatter og driver eget reklamebyrå. Saksøkte Event Lofoten AS er et selskap som tilbyr kurs, firmaturer og fornøyelsesreiser i Lofoten. Medsaksøkte Jim Eide er styreleder og daglig leder i Event Lofoten AS. Eide har tidligere arbeidet i hotellbransjen i flere år, herunder på ledelsesnivå.

Rundt 2003 hadde Bremnes et reklameoppdrag for Hurtigruten. I den forbindelse ble det arrangert en tur med Hurtigruten for å ta oppdaterte bilder. Det ble brukt profesjonelle modeller til bildene. Ved en tilfeldighet ble det også tatt et bilde av Bremnes sammen med en av modellene. Bildet er tatt ute og er et nærbilde av Bremnes' ansikt, med modellen tett ved. Bremnes smiler og har lukkede øyne på bildet. Det er dette bildet som er tema for nærværende sak. Bildet ble tatt inn i Hurtigrutens fotoarkiv sammen med de øvrige bildene fra turen. Bildet ble senere brukt av Hurtigruten i forbindelse med en annonsekampanje. Bremnes samtykket i dette, særlig fordi Hurtigruten var hennes klient. Hun fikk ikke noe vederlag for bruken av bildet. Det er ikke fremlagt noen dokumentasjon på omfanget av Hurtigrutens bruk av bildet.

I 2009 ønsket Eide å utvikle satsingen på Event Lofoten AS. Sommeren 2009 engasjerte han derfor reklamebyrået Luto AS for å bistå med markedsføringen av selskapet. I tilbud av 25.06.09 om profildesign og kommunikasjonsplattform fremgår det at Luto AS skulle utarbeide varemerke/logo, presentasjons-DM/flyer, visittkort, mal for nyhets/salgsbrev, annonsedesign og web-designskisse av rammeverk. Prisen for tjenestene var kr. 18.500,- eks. mva.

I forbindelse med profilutarbeidelsen hentet Luto AS ut bildet av Bremnes fra Hurtigrutens arkiv og foreslo å bruke dette. Event Lofoten AS og Eide hadde ikke tilgang til arkivet. Retten har ikke nærmere opplysninger om hvordan bildet ble fremskaffet, men legger til grunn at Eide ikke var involvert i utvelgelsen og innhenting av bildet. Eide visste heller ikke hvem som var på bildet.

Eide spurte ikke om rettighetene til bildet, men la til grunn at Luto AS hadde skaffet alle nødvendige rettigheter. Eide gjorde derfor heller ingen andre undersøkelser.

Bildet av Bremnes ble deretter brukt som den nye logoen til Event Lofoten AS. Bildet ble brukt som profil- og forsidebilde på både selskapets og Eides Facebook-profil. Bildet ble

brukt fortløpende på Event Lofoten AS' hjemmeside, på nyhetsbrev, i annonser, på visittkort, brosjyrer m.m.

Sommeren 2012 ble Bremnes kontaktet av en konkurrent til Event Lofoten AS og spurt om hun var kjent med bildet og bruken av dette. Bremnes tok umiddelbart kontakt med Event Lofoten AS og protesterte på at bildet ble benyttet. Eide fjernet da bildet fra alt reklamemateriell for Event Lofoten AS.

Bremnes krevde også økonomisk kompensasjon for bruken av bildet. Event Lofoten AS og Eide avslo kravet.

Ved stevning av 13.07.12 reiste Anne Bremnes søksmål ved Oslo tingrett med krav om erstatning og oppreisning. Saken ble 23.07.12 overført Follo tingrett som rett verneting, jf. tvisteloven § 4-5 (3).

Jim Eide og Event Lofoten AS tok til motmæle ved tilsvar av 20.08.12 og motsatte seg kravet.

Hovedforhandling ble gjennomført 07.01.13. Saksøker Anne Bremnes møtte med sin prosessfullmektig advokatfullmektig Pål Grøndalen Palmer. Jim Eide møtte som selvprosederende på vegne av seg selv og Event Lofoten AS. Begge parter avga forklaring. Det ble ikke ført noen vitner i saken. Øvrig bevisførsel fremgår av rettsboken.

III Partenes påstander og påstands grunnlag

1. Saksøkerens påstand og påstandsgrunnlag

Saksøkeren, Anne Bremnes, har lagt ned følgende påstand:

Prinsipalt:

1. Event Lofoten AS og Jim Eide dømmes in solidum til å betale erstatning til Anne Bremnes etter rettens skjønn innen 2 – to – uker fra forkynning.
2. Event Lofoten AS og Jim Eide dømmes in solidum til å betale oppreisning til Anne Bremnes etter rettens skjønn innen 2 – to – uker fra forkynning.

Subsidiært:

3. Event Lofoten AS og Jim Eide dømmes in solidum til å betale vederlag til Anne Bremnes etter rettens skjønn innen 2 – to – uker fra forkynning.

I alle tilfeller:

4. Anne Bremnes tilkjennes sakskostnader.

Til støtte for påstanden har saksøkeren i hovedsak gjort gjeldende:

Det foreligger brudd på åndsverkloven § 45 c. De saksøkte har publisert et bilde av saksøker, som ikke har samtykket. Ingen av de andre unntakene i § 45 c kommer til anvendelse.

Saksøker har krav på erstatning etter åndsverkloven § 55, 1. ledd jf. § 54. De saksøkte har opptrådt uaktsomt ved å publisere bildet uten å sikre at det forelå tilstrekkelig samtykke. Event Lofoten er en profesjonell aktør med ansvar for egen annonsering og markedsføring. Det har ingen betydning at de forholdt seg til et profesjonelt reklamebyrå. Rettsvillfarelse om krav til samtykke fritar ikke for ansvar. Erstatningen bør utmåles til kr. 20.000,- pr. år, til sammen kr. 60.000,-.

Saksøker har videre krav på oppreisning idet uaktsomheten var grov. Det skal foretas en helhetsvurdering av krenkelsens art og alvorlighetsgrad. Bruken av bildet har vært svært belastende for Bremnes særlig i lys av brukens omfang og varighet. Oppreisningen må utmåles slik at den får en preventiv effekt. Oppreisningen bør settes til kr. 100.000,-.

Subsidiært har Bremnes krav på et rimelig vederlag for bruken. Det bør her gis et påslag for manglende forhåndssamtykke. Vederlagskravet begrenses oppad til kr. 100.000,-. Ved grov uaktsomhet skal det tilkjennes oppreisning i tillegg.

2. De saksøktes påstand og påstandsgrunnlag

De saksøkte, Event Lofoten AS og Jim Eide, har lagt følgende påstand:

1. De saksøkte frifinnes.

Til støtte for påstanden har de saksøkte i hovedsak gjort gjeldende:

Saksøker er ikke vernet av åndsverkloven § 45 c.

De saksøkte har handlet i god tro og har ikke vært uaktsomme. Det er derfor ikke grunnlag for erstatning. Bildet er innhentet av Luto AS. De saksøkte la til grunn at alle rettigheter var sikret, siden de kjøpt tjeneste av en profesjonell aktør. Man må kunne forholde seg til et slikt profesjonelt byrå uten å måtte foreta egne undersøkelser. Søksmålet skulle vært rettet mot Luto AS.

De saksøkte har under enhver omstendighet ikke vært grovt uaktsomme. Det foreligger heller ingen alvorlig krenkelse som kan begrunne oppreisning. Bildet er tidligere brukt i en riksdekkende kampanje for Hurtigruten. Bildet er videre ikke krenkende, personlig eller lett gjenkjennelig. Saksøkers bror har bl.a. ikke gjenkjent saksøker på Facebook.

Det økonomiske kravet er under enhver omstendighet for høyt. Det er ikke påvist noen skade eller tap. Saksøker kan heller ikke sammenlignes med Andy Finch som er en legende, jf. Rt. 2009 s. 1568. Bildet har ingen personlig karakter. Ved eventuelt vederlag må prisnivået i Nord-Norge legges til grunn.

IV Rettens merknader

1. Innledning

Retten har kommet til at de saksøkte har publisert bildet av saksøkeren urettmessig og uten samtykke. De har videre utvist uaktsomhet. Retten har kommet til at de skal betale økonomisk kompensasjon i form av vederlag, jf. pkt. 2. Retten har fastsatt denne til kr. 5000,- pr. år, til sammen kr. 15.000,-.

Retten har ikke tilkjent saksøkeren oppreisning, jf. pkt. 3.

Retten har tilkjent saksøkeren delvise saks kostnader, jf. pkt. 4.

2. Krav om erstatning - vederlag

Spørsmålet er om de saksøkte skal betale kompensasjon til saksøkeren i form av erstatning eller vederlag for å ha brukt bildet av henne i markedsføringen av Event Lofoten AS.

Etter åndsverkloven § 45 c kan et fotografi av en person bare vises offentlig med samtykke fra den avbildede med mindre enkelte særlige unntak foreligger. Saksøkeren var ikke spurt om bruken av bildet og hadde dermed ikke samtykket. At bildet tidligere var brukt i en kampanje for Hurtigruten, utgjør ikke noe relevant samtykke i nærværende sak. Ingen av unntakene i § 45 c kommer heller til anvendelse. Retten bemerker særlig at bildet ikke faller inn under åndsverkloven § 45 c bokstav b. Det har ingen betydning at bildet er positivt og fremstiller begeistring. Det har heller ingen betydning at Bremnes har lukkede øyne. Det avgjørende er at det er et gjenkjennelig bilde av Bremnes' ansikt med klart fokus på henne. Det forelå derfor krav om samtykke før publisering, som da ikke var innhentet.

Utgangspunktet er dermed at bildet ble publisert i strid med åndsverkloven § 45 c. Spørsmålet er om dette utløser krav på økonomisk kompensasjon for saksøker.

Etter rettens oppfatning har de saksøkte utvist uaktsomhet ved å publisere bildet uten å forsikre seg om at tilstrekkelig samtykke forelå. At de saksøkte eventuelt ikke visste at det

krevedes samtykke og at de hadde en selvstendig undersøkelsesplikt ved publiseringen, utgjør i så fall en rettsvillfarelse som ikke er unnskyldelig og ikke fritar for ansvar.

Bildet ble fremskaffet av reklamebyrået Luto AS i forbindelse med deres oppdrag for Event Lofoten AS. At bildet ble fremskaffet av et profesjonelt reklamebyrå, utelukker ikke at de saksøkte handlet uaktsomt. Retten viser her til Rt. 1983 s. 637 og Rt. 2009 s. 1568, som retten mener er sammenlignbare på dette punkt. Selv om Luto AS fremskaffet bildet, hadde de saksøkte en selvstendig plikt til å avklare rettighetsforholdene til bildet før publisering.

De saksøkte gjorde imidlertid ingen undersøkelser og stilte heller ingen spørsmål om rettighetene til bildet og samtykke fra den avbildede. Det var heller ikke inntatt noen forbehold eller vilkår om dette i avtalen mellom Event Lofoten AS og Luto AS, som ga de saksøkte generelt grunnlag til å tro at slike spørsmål var avklart. Etter rettens oppfatning var de saksøktes opptreden her uaktsom. Retten viser i den forbindelse til at det må oppstilles særlige krav der bilder skal benyttes til markedsføring, jf. Rt. 1983 s. 637. De saksøkte var også kjent med at bildet kom fra Hurtigrutens arkiv, som ikke er et alminnelig tilgjengelig bildearkiv der bilder fritt kan hentes ut. Som nevnt, utgjør manglende kunnskap om kravet til samtykke en rettsvillfarelse som ikke fritar for ansvar. Særlig en profesjonell aktør som skal benytte bilder i markedsføring, plikter å sette seg inn i de sentrale reglene på området, jf. også Gulating lagmannsretts dom av 06.10.10 (LG-2010-10263).

Det foreligger dermed ansvarsgrunnlag i form av uaktsomhet.

Retten kan imidlertid ikke se at det er sannsynliggjort noe økonomisk tap på saksøkerens hånd som kan begrunne et erstatningskrav.

Krav om kompensasjon må dermed bygge på ulovfestede vederlagsregler, jf. Rt. 2009 s. 1568. Det skal da fastsettes et rimelig vederlag for bruken. Ut fra prevensjonsbetraktninger kan det tilkjennes et vederlag over markedspris for å hensynta at forhåndssamtykke ikke ble innhentet, jf. RG 2003 s. 868 og Rognstad "Opphavsrett" s. 404.

Det konkrete vederlaget må fastsettes etter en skjønnsmessig vurdering. Det er ikke fremlagt nærmere dokumentasjon på hva som etter avtalepraksis vil utgjøre et rimelig vederlag for et bilde av denne typen - herunder bruken av dette - basert på markedsbetraktninger. Det er imidlertid vist til flere dommer der det er gitt vederlag for bruk av bilder.

Ved den nærmere fastsettelsen tar retten utgangspunkt i at saksøkeren verken er en kjent person med en selvstendig markedsverdi eller profesjonell modell. Nivået på vederlaget må dermed ligge betydelig under det som f.eks. ble tilkjent i Rt. 2009 s. 1568 og Gulating

lagmannsretts dom av 06.10.10 (LG 2010-10263). Retten har i den forbindelse merket seg kompensasjonsfastsettelsen i Eidsivating lagmannsretts dom av 27.09.12 (LE-2012-46890), der beløpene også ble redusert sammenlignet med LG 2010-10263.

Fastsettelsen av vederlaget må samtidig ta hensyn til at bildet er brukt som Event Lofoten AS' logo. Dette fremstår som spesielt i seg selv og innebar en omfattende eksponering av Bremnes. Bildet er gjennomgående brukt på Facebook, selskapets hjemmeside, reklamemateriell osv. Bildet er dermed brukt i omfattende grad. Bildet er også brukt i en lengre periode, dvs. 3 år.

Selv når dette tas i betraktning, finner likevel retten at det bare kan være tale om et begrenset vederlag. Eksponeringen av saksøkeren har også i praksis vært noe begrenset ved at det ikke har vært tale om riksdekkende kampanjer og store annonser. Det er heller ikke dokumentert omfattende faktiske treff på hjemmesiden og de aktuelle Facebook-profilene. Bildet har heller ikke vakt stor oppmerksomhet i de tre årene det har vært benyttet. Retten viser til at saksøkeren ikke selv har oppdaget bruken og heller ikke har blitt varslet av andre.

Etter en samlet skjønnsmessig helhetsvurdering setter retten vederlaget til kr. 5.000,- pr. år, dvs. samlet kr. 15.000,-. Retten finner at de saksøkte hefter solidarisk for kravet, idet Eides publisering har klar sammenheng med hans rolle i Event Lofoten AS og promotering av dette selskapet.

De saksøkte har gjort gjeldende at kravet må rettes mot Luto AS. Som nevnt, har de saksøkte et selvstendig ansvar overfor Bremnes for sin egen publisering. Luto AS har ikke publisert bildet. Dersom de saksøkte mener Luto AS har begått feil ved å levere bildet som del av markedsføringsmaterialet, må de saksøkte eventuelt fremme regresskrav mot Luto AS.

3. Krav om oppreisning

Saksøker har i tillegg fremmet krav om oppreisning etter rettens skjønn begrenset oppad til kr. 100.000,-, jf. åndsverkloven § 55.

Oppreisning forutsetter at det minst foreligger grov uaktsomhet. Retten kan ikke se at dette skyldkravet er oppfylt. At bildet ble fremskaffet av et profesjonelt reklamebyrå, fritar som nevnt ikke de saksøkte fra alminnelig uaktsomhetsansvar. I en slik situasjon foreligger det likevel etter rettens oppfatning ikke grov uaktsomhet. Det må her tillegges en viss betydning at det var en profesjonell aktør som fremskaffet bildet. Retten viser i den forbindelse også til Rt. 2009 s. 1568, som retten mener gir en viss veiledning også på dette punkt.

Retten bemerker i tillegg at den heller ikke kan se at bruken av bildet har vært krenkende for saksøkeren. Bildet fremstår som positivt og har ikke noe krenkende innhold. Retten har stor forståelse for at det likevel oppleves ubehagelig at bildet er benyttet uten samtykke og da særlig som del av firmaets logo. Heller ikke dette fremstår likevel som tilstrekkelig i seg selv til å utløse krav om oppreisning. Det må uansett foretas en konkret vurdering av det enkelte bilde.

Bildet er heller ikke brukt i negative sammenhenger. Saksøker har vist til risikoen for å bli assosiert med standpunkter hun ikke er enig i, herunder i miljøvernsspørsmål. Videre har hun pekt på mulige negative konsekvenser for henne dersom Event Lofoten AS hadde gått konkurs e.l. Retten er enig i at bruken av bildet opprinnelig medførte en slik risiko for saksøker. Denne risikoen har imidlertid ikke materialisert seg. Event Lofoten AS har verken promotert eller blitt assosiert med noen negative standpunkter for saksøkte. Selskapet har heller ikke gått konkurs eller vært involvert i noen form for økonomiske misligheter. Bildet av saksøker ble fjernet sommeren 2012, slik at det fremover ikke er ytterligere risiko for uheldige disposisjoner. Etter rettens oppfatning foreligger det da ikke noen krenkelse som utløser krav på oppreisning.

Krav om oppreisning tas etter dette ikke til følge.

4. Sakskostnader

Neste spørsmål er hvorvidt det skal tilkjennes sakskostnader i saken.

Etter rettens oppfatning er det mest naturlig å si at begge parter har fått medhold av betydning slik at kostnadsspørsmålet reguleres av tvisteloven § 20-3. Saksøker har fått medhold i kravet om kompensasjon, men med et betydelig lavere beløp utmålt etter den subsidiære anførsel. Hun har videre ikke blitt tilkjent oppreisningserstatning. Saksøkeren kan dermed ikke sies å ha vunnet saken fullt ut eller fullstendig, jf. tvisteloven § 20-2 (2). De saksøkte har på sin side blitt frifunnet for krav om oppreisning, men ikke fått medhold i det grunnleggende spørsmål om rett til publisering og utbetaling av økonomisk kompensasjon.

Hver av partene kan da helt eller delvis tilkjennes sakskostnader av motparten hvis tungtveiende hensyn tilsier det, jf. tvisteloven § 20-3. Retten skal da legge vekt på momentene i tvisteloven § 20-2 (3), hvor mye parten har fått medhold og andelen av sakskostnadene som knytter seg til denne delen av saken.

Utgangspunktet er at partene skal bære sine egne sakskostnader når ingen av dem har vunnet saken. Retten finner imidlertid at det foreligger tungtveiende grunner til å tilkjenne saksøkeren delvise sakskostnader. Retten viser til at de saksøkte benyttet bildet uten samtykke og dermed alene har ansvaret for den situasjonen som oppstod. Retten har heller

ikke vært i tvil vedrørende avgjørelsen av urettmessig publisering og uaktsomhet. Det fremstår da som rimelig at de saksøker dekker i hvert fall deler av saksøkerens kostnader.

Selv om bildet umiddelbart ble fjernet, erkjente de saksøkte ikke manglende ansvar for bildebruken og avviste krav om vederlag. De saksøkte kan dermed også bebreides for at det oppstod rettslig tvist.

Det er fremlagt sakskostnadsoppgave på kr. 100.000,-. Retten finner imidlertid at saksøker bare skal tilkjennes delvise kostnader og at kostnadskravet må reduseres i betydelig grad. Etter en skjønnsmessig helhetsvurdering fastsettes kostnadene til kr. 20.000,- inkludert mva. og rettsgebyr.

DOMSSLUTNING

1. Event Lofoten AS og Jim Eide dømmes in solidum til å betale vederlag til Anne Bremnes med kr. 15.000 – femtusen – innen 2 – to – uker etter forkynnelsen av dommen.
2. Event Lofoten AS og Jim Eide frifinnes for krav om oppreisning.
3. Event Lofoten AS og Jim Eide dømmes in solidum til å betale Anne Bremnes sakskostnader med kr. 20.000 – tjuetusen - innen 2 – to – uker etter forkynnelsen av dommen.

Retten hevet

Kari Willoughby

Rettledning om ankeadgangen i sivile saker vedlegges.

Rettledning om ankeadgangen i sivile saker

Reglene i tvisteloven kapitler 29 og 30 om anke til lagmannsretten og Høyesterett regulerer den adgangen partene har til å få avgjørelser overprøvd av høyere domstol. Tvisteloven har noe ulike regler for anke over dommer, anke over kjennelser og anke over beslutninger.

Ankefristen er én måned fra den dagen avgjørelsen ble forkynt eller meddelt, hvis ikke noe annet er uttrykkelig bestemt av retten.

Den som anker må betale behandlingsgebyr. Den domstolen som har avsagt avgjørelsen kan gi nærmere opplysning om størrelsen på gebyret og hvordan det skal betales.

Anke til lagmannsretten over dom i tingretten

Lagmannsretten er ankeinstans for tingrettens avgjørelser. En dom fra tingretten kan ankes på grunn av feil i bedømmelsen av faktiske forhold, rettsanvendelsen, eller den saksbehandlingen som ligger til grunn for avgjørelsen.

Tvisteloven oppstiller visse begrensninger i ankeadgangen. Anke over dom i sak om formuesverdi tas ikke under behandling uten samtykke fra lagmannsretten hvis verdien av ankegenstanden er under 125 000 kroner. Ved vurderingen av om samtykke skal gis skal det blant annet tas hensyn til sakens karakter, partenes behov for overprøving, og om det synes å være svakheter ved den avgjørelsen som er anket eller ved behandlingen av saken.

I tillegg kan anke – uavhengig av verdien av ankegenstanden – nektes fremmet når lagmannsretten finner det klart at anken ikke vil føre fram. Slik nekting kan begrenses til enkelte krav eller enkelte ankegrunner.

Anke framsettes ved skriftlig ankeerklæring til den tingretten som har avsagt avgjørelsen. Selvprosederende parter kan inngi anke muntlig ved personlig oppmøte i tingretten. Retten kan tillate at også prosessfullmektiger som ikke er advokater inngir muntlig anke.

I ankeerklæringen skal det særlig påpekes hva som bestrides i den avgjørelsen som ankes, og hva som i tilfelle er ny faktisk eller rettslig begrunnelse eller nye bevis.

Ankeerklæringen skal angi:

- ankeinstansen
- navn og adresse på parter, stedfortredere og prosessfullmektiger
- hvilken avgjørelse som ankes
- om anken gjelder hele avgjørelsen eller bare deler av den
- det krav ankesaken gjelder, og en påstand som angir det resultatet den ankende parten krever
- de feilene som gjøres gjeldende ved den avgjørelsen som ankes
- den faktiske og rettslige begrunnelse for at det foreligger feil
- de bevisene som vil bli ført
- grunnlaget for at retten kan behandle anken dersom det har vært tvil om det
- den ankende parts syn på den videre behandlingen av anken

Anke over dom avgjøres normalt ved dom etter muntlig forhandling i lagmannsretten. Ankebehandlingen skal konsentreres om de delene av tingrettens avgjørelse som er omtvistet og tvilsomme når saken står for lagmannsretten.

Anke til lagmannsretten over kjennelser og beslutninger i tingretten

Som hovedregel kan en *kjennelse* ankes på grunn av feil i bevisbedømmelsen, rettsanvendelsen eller saksbehandlingen. Men dersom kjennelsen gjelder en saksbehandlingsavgjørelse som etter loven skal treffes etter et skjønn over hensiktsmessig og forsvarlig behandling, kan avgjørelsen for den skjønnsmessige avveiningen bare angripes på det grunnlaget at avgjørelsen er uforsvarlig eller klart urimelig.

En *beslutning* kan bare ankes på det grunnlaget at retten har bygd på en uriktig generell lovforståelse av hvilke avgjørelser retten kan treffe etter den anvendte bestemmelsen, eller på at avgjørelsen er åpenbart uforsvarlig eller urimelig.

Kravene til innholdet i ankeerklæringen er som hovedregel som for anke over dommer.

Etter at tingretten har avgjort saken ved dom, kan tingrettens avgjørelser over saksbehandlingen ikke ankes særskilt. I et slikt tilfelle kan dommen isteden ankes på grunnlag av feil i saksbehandlingen.

Anke over kjennelser og beslutninger settes fram for den tingretten som har avsagt avgjørelsen. Anke over kjennelser og beslutninger avgjøres normalt ved kjennelse etter ren skriftlig behandling i lagmannsretten.

Anke til Høyesterett

Høyesterett er ankeinstans for lagmannsrettens avgjørelser.

Anke til Høyesterett over *dommer* krever alltid samtykke fra Høyesteretts ankeutvalg. Slikt samtykke skal bare gis når anken gjelder spørsmål som har betydning utenfor den foreliggende saken, eller det av andre grunner er særlig viktig å få saken behandlet av Høyesterett. – Anke over dommer avgjøres normalt etter muntlig forhandling.

Høyesteretts ankeutvalg kan nekte å ta til behandling anker over *kjennelser og beslutninger* dersom de ikke reiser spørsmål av betydning utenfor den foreliggende saken, og heller ikke andre hensyn taler for at anken bør prøves, eller den i det vesentlige reiser omfattende bevisspørsmål.

Når en anke over kjennelser og beslutninger i tingretten er avgjort ved kjennelse i lagmannsretten, kan avgjørelsen som hovedregel ikke ankes videre til Høyesterett.

Anke over lagmannsrettens kjennelse og beslutninger avgjøres normalt etter skriftlig behandling i Høyesteretts ankeutvalg.